

المسلمون والمسيحيون ينظرون إلى بعضهم البعض

هل رأيت إبراهيم؟

Moslims en christenen op zoek naar elkaar

Heb jij Abraham al gezien? Of ... Ibrahim?

“Heb jij Abraham al gezien?” Als Nederlanders hun vijftigste verjaardag hebben gevierd dan wordt die vraag vaak gesteld. Volgens ‘overlevering’ werd Abraham zo’n 175 jaar oud en kregen hij en zijn vrouw Sara op bejaardenleeftijd nog een kind: Isaäk. Zowel de Koran als de Bijbel maken hier melding van. Ismael - Ismaïl volgens de Koran - was echter Abrahams oudste zoon. Abrahams slavin Hagar was zijn moeder.

Joden en christenen worden gezien als afstammelingen van Isaäk. Moslims stammen af van Ismaïl. Allen aanbidden zij dezelfde God, die van hun stamvader Abraham, of Ibrahim, zoals de Koran hem noemt. Die god wordt Allah genoemd, of God of Jaweh. Moslims, christenen en joden geloven dus allen in dezelfde God. Ze noemen hem alleen anders. Maar ... als zij allen in dezelfde God geloven, waarom verketteren zij elkaar dan zo vaak?

Charlie Hebdo

Het is nu januari 2016, naar schatting zo’n vierduizend jaar na de geboorten van Ismaïl en Isaäk. Het jaar is net een paar weken oud. De

afgelopen weken hebben we elkaar weer een “gelukkig of zalig nieuwjaar” gewenst. In de eerste week van 2015 deden we dat ook. Enkele dagen later werd dat nieuwe jaar zwaar bezoeeld. Uit naam van Allah werden journalisten van het Parijse blad “Charlie Hebdo” afgeslacht. Een siddering ging door de samenleving. In stille tochten over de hele wereld gaven miljoenen uitdrukking aan hun afschuw. Een siddering ging ook door de internationale moslingemeenschap. Wat zouden de gevolgen voor hen zijn. Zouden zij erop worden aangekeken? Moesten alle moslims verantwoording afleggen? Waren zij allen medeschuldig?

Vrijheid van meningsuiting

“Je suis Charlie”, brachten tallozen, soms aarzelend tot uitdrukking, om maar duidelijk te maken dat de vrijheid van meningsuiting het hoogste goed is in een vrije beschaving. Zelfs hooggeplaatste personen vanuit de moslim-gemeenschap tooiden zich met de naam van het satirische blad. Of zij het wel of niet eens waren met de inhoud van het blad maakte op dat moment kennelijk niet uit. Hier diende een ‘statement’ gemaakt te worden tegen barbarisme in haar afschuwelijkste vorm. Terecht!

Pestgedrag voor volwassenen?

Zonder hier één letter aan af te doen, kan men zich wel afvragen: Heeft die vrijheid van meningsuiting geen grenzen? Mogen we elkaar zomaar zwaar beledigen of tot op het bot uitdagen onder de vlag “vrijheid van meningsuiting”? Wat doen wij in onze beschaafde gemeenschap als onze kinderen via hun mobieltjes anderen uitdagen en pestgedrag vertonen? Een beschaafde vader of moeder wijst zijn of haar kinderen erop dat dat echt niet kan.

Maar in de wereld van volwassenen meten wij kennelijk met andere maten. Medemensen krenken in hun geloof lijkt tot kunst verheven, of het nu op de theatervloer gebeurt of in een magazine. Dat lijkt niets minder dan getolereerd pestgedrag voor volwassenen. Bent u nu, een jaar later, ook nog steeds “Charlie”? Of kijkt u daar nu wat genuanceerder tegenaan?

Religieuze slachtingen

Geloofsgenoten hebben elkaar door de eeuwen heen uitgedaagd, beledigd, mishandeld of zelfs letterlijk een kopje kleiner gemaakt. In onze snel voortschrijdende ééniëntwintigste eeuw worden op basis van het geloof in een hogere macht massaal hoofden afgehakt. Wie niet leeft volgens de wetten van Allah, verdient het leven niet, vindt de Islamitische Staat (IS). Ook moslims die zich openlijk tegen deze handelwijze verzetten, doen dit met gevaar voor eigen leven.

Vluchtelingen

Het is lang geleden dat oorlogen zulke grote vluchtelingenstromen op gang brachten. Mensen, die huis en haard zijn kwijt geraakt, mensen die hun kinderen, vaders, moeders, broers of zusters vermorzeld hebben zien worden tijdens onophoudelijke bombardementen, mensen die de bedrijven waar zij werkten in puin hebben zien veranderen, mensen die het nergens meer zagen zitten, hebben hun laatste moed verzameld om ondanks de gevaren van de

zee die zee toch over te steken. De zee, die voor hen scheiding is tussen onophoudelijke angst en menswaardig bestaan. Deze medemensen dienen wij met open armen te ontvangen en met warmte in onze samenleving op te nemen.

Spiegel

Wie zijn wij, Nederlanders, om deze mensen tegen te houden. Ons eigen voorgeslacht bestaat in meerderheid uit vluchtelingen en immigranten. In het voorbije millennium heeft een zeer groot deel van onze voorouders vanuit elders hier een nieuw bestaan gevonden. Een geaccepteerd bestaan.

In Europa, dat is gebaseerd op christelijke waarden en normen, wordt graag verwezen naar het geruzie en de interne bloedige conflicten tussen moslims. Maar ... nog niet zo lang geleden vochten protestanten en rooms-katholieken elkaar in Noord-Ierland de tent uit. Duitsers joegen miljoenen joden de gaskamers in. Ook de Nederlandse geschiedenis kent zwarte bladzijden, gezien bijvoorbeeld de aangerichte bloedbaden onder de Indische bevolking. In een verder verleden, brachten rooms-katholieke Spanjaarden andersdenkenden op de brandstapel. En, hoewel bijna een millennium geleden: op verzoek van paus Urbanus II werden kruistochten georganiseerd om in naam van God de “heidense moslims” voorgoed mores te leren. In de praktijk betekende dat: een bloedbad aanrichten onder moslims, vrouwen verkrachten en volken in ontredde achterlaten. Onze geschiedenisboekjes wezen ons zeer recent nog triomfantelijke op deze “overwinningen”.

Terwijl veelvuldig wordt gewezen op de bloedige wijze van optreden in moslimlanden, wordt zelden in de spiegel gekeken naar de bloedige geschiedenis van christennaties en de vele vluchtelingenstromen als gevolg daarvan. Van wantrouwen tussen moslims en christenen was, volgens historici, pas voor het eerst sprake ná de kruistochten. Daarvóór leefde men in vrede samen.

Interpretaties

Zowel de Bijbel als de Koran verkondigen primair naastenliefde. Toch komt het geregeld voor dat gelovigen onderling, of met anderen, om heel uiteenlopende redenen zo frontaal in botsing komen dat daarbij levens op het spel komen te staan. Dit alles gebeurt uit de naam van één en dezelfde god. Een god die dat nooit bedoeld kan hebben.

Wereld zonder kerken?

Slechts een zeer klein percentage van onze moslims en christenen behoort tot de groep die zich aangetrokken voelt tot fundamentalisme of extremisme. Groepen met buitensporige opvattingen van hun geloof bepalen voor buitenstaanders echter wel vaak het gezicht van dat geloof. Voor veel jongeren is dat aanleiding geweest om afstand te nemen van kerk of moskee.

Door anderen wordt de plek van het gebedshuis nog slechts als een "ontmoetingsplaats van soortgenoten" beschouwd. In de voorbije decennia zijn de kerken behoorlijk leeggelopen.

worden bekrachtigd. Christenen en moslims willen in overgrote meerderheid in vrede met elkaar de toekomst tegemoet. In Ridderkerk werkt de groep Contact-Moslims-Christenen daar keihard aan.

Manifest "Verklaring over de Vrijheid"

Uit afschuw voor de bloedige aanslagen in Parijs stonden op 8 januari 2015 moslims, christenen en anderen spontaan samen op het Ridderkerkse Koningsplein. Schouder aan schouder om hun verdriet over zoveel haat met elkaar te delen en om hun recht op een vredelievend geloof in gezamenlijkheid te onderstrepen. Samen voor vrijheid, samen tegen onrecht.

▲ De Levensbron (Jan Luykenstraat, Ridderkerk)

▲ Bait-ur-Rahman Moskee (J.S. Bachstraat, Slikkerveer)

Hoe zou de wereld eruit zien zonder kerken? Zelfs buitenkerkelijken lijken daar niet gerust op. Hetzelfde geldt voor ex-moslims. Ook zij zouden het geen goede zaak vinden als moskeeën zouden verdwijnen. Op cruciale momenten in het leven, zoals tijdens geboortes, huwelijken, ernstige omstandigheden of overlijden, blijken veel onkerkelijken vaak toch gelovige mensen. Dat geldt zowel voor christenen als voor moslims.

Moslims en christenen in Ridderkerk

De Charlie Hebdo affaire, de recente aanslagen in Parijs en de gezamenlijke afschuw van de IS-organisatie hebben op veel plekken in de wereld moslims en christenen tot elkaar gebracht. Ook elders in Nederland zijn overlegorganen ontstaan, gericht op het tot stand brengen van een betere samenleving met elkaar. Er worden bruggen geslagen. Niet de verschillen tussen godsdiensten worden aangedikt, maar juist de overeenkomsten

Op initiatief van burgemeester Anny Attema en het plaatselijke Contact Moslims Christenen werd door alle plaatselijke geestelijk leiders de "Verklaring over de Vrijheid" ondertekend. Daarin beloven alle geloofsgemeenschappen, zowel die van de moslims als die van de christenen, om samen op te trekken bij het verdedigen van die vrijheid.

Abraham of Ibrahim, de brug

Abraham c.q. Ibrahim is de brug tussen christenen en moslims. Zonder deze gezamenlijke aartsvader geen volk van Israël, geen joden, geen christenen en geen heilige plaats in Mekka. Door deze gezamenlijke aartsvader weten wij dat wij allen geloven in dezelfde god. Weten wij dat er maar één God bestaat, die we naar gelang van onze taal, God, Allah of Jaweh kunnen noemen. In een aantal islamitische landen noemen christenen hun god Allah. In Nederland is dat bij weinigen bekend.

Programma: Samen op Weg met Abraham-Ibrahim

In Ridderkerk staat het jaar 2016 in het teken van Abraham-Ibrahim. Een jaar van verzoening, een brug tussen moslims en christenen. Wat gaat er zoal gebeuren?

1 Abraham-Oratorium "De Hemelluisteraar"

Om te beginnen wordt door een groot gemengd koor, waarvan het interkerkelijk koor Salem de basis vormt, een uitvoering gegeven van het gloednieuwe Abraham Oratorium "De Hemelluisteraar". Dit oratorium, waarvan de tekst is geschreven door de Ridderkerkse schrijver/dichter/dominee Martin de Geus en de muziek is gecomponeerd door Dirk Zwart, wordt ingestudeerd tussen januari en april. De uitvoering vindt plaats op zondag 17 april in De Levensbron. Ook in het najaar worden nog één á twee concerten georganiseerd. Gastzangers en -zangeressen, van protestantse, rooms-katholieke, of van islamitische afkomst, die eenmalig aan dit concert willen meedoen, kunnen zich hiervoor melden via jokebok@planet.nl. Inschrijfgeld € 25,-.

2 Mozaïek drieluik

Mensen vanuit islamitische en/of christelijke hoek met kunstzinnige gevoelens worden uitgenodigd deel te nemen aan de creatie van een gezamenlijk mozaïek-drieluik van 2,50 meter breed. Ook dit drieluik staat in het teken van Samen op Weg met Abraham-Ibrahim. Zowel het drieluik (de achtergrond) als het mozaïek worden door de deelnemers gemaakt. Het drieluik geeft een nachtelijk beeld van

de hemel in de woestijn. Vanuit kleurige mozaïekstenen worden voetstapen, sterren etc. gemaakt en in het drieluik gehangen. Deskundige begeleiders leren de deelnemers tussen februari en mei van dit jaar de kneepjes van de mozaïek-kunst. De uiteindelijke drieluik-creatie wordt tussen 13 mei en 6 juli in de Ridderkerkse bibliotheek geëxposeerd. De expositie wordt geopend door burgemeester Anny Attema. Ook Marianne Vorthoren, directeur van de Stichting Platform Islamitische Organisaties Rijnmond (SPIOR), spreekt bij de opening. De coördinatie valt onder Shafiqah Habib, Wilma van Gameren, Sarah van der Hoeven, Türkan Duman-Sirin en Wilda Rijdsdijk. Aanmelden hiervoor via www.vrede-met-u.nl of via webdesignpoweredby@gmail.com

Burgemeester Attema

Marianne Vorthoren

3 Kunstenaarsproject

In de komende maanden gaan tientallen kunstenaars van zowel islamitische als christelijke huize uit Ridderkerk en omgeving aan de slag met het thema Abraham-Ibrahim. Het resultaat van deze kunstzinnige explosie - de tientallen kunstwerken - zal tussen 1 september en 10 oktober worden geëxposeerd in de bibliotheek van Ridderkerk. Wellicht zal ook een deel van de expositie kunnen plaatsvinden in de expositiehal van het Ridderkerkse stadhuis. Een deel van de kunstwerken is te koop. De helft van de opbrengst komt ten goede aan de Contactgroep Moslims Christenen. De andere helft is voor de kunstenaar zelf. Aanmelden via www.vrede-met-u.nl of rechtstreeks hans.le.large@gmail.com

4 De Hadj – Mekka - door de Koranschool

In de week van 5 tot 10 september zal onder medewerking van kinderen van de Koranschool een voorstelling worden gegeven over de Hadj, de trek naar Mekka en de rituelen binnen Mekka. Hierin komen rituelen voor die rechtstreeks teruggaan naar het leven van Ibrahim/Abraham. Ook zullen beelden van het huidige Mekka en de Hadj te zien zijn, plus een ervaringsverhaal van een bedevaart naar Mekka Baitul Rahman van een "hajji". Dat is iemand die de hadj verricht heeft. De exacte datum wordt via de pers bekendgemaakt. De uitvoering vindt plaats in de Baitul Rahman Moskee in Slikkerveer en is toegankelijk voor christenen, moslims en mensen uit andere geloofsgroeperingen.

▲ Vredesverklaring van 8 januari 2015 op het Koningsplein